



Effekt- rapport 2021

Innehåll

3	Den enklaste vägen till effekt
4	Omsorgseffekten
5	Året i korthet
7	Barnens möjliggörare
8	Så kvalitetssäkrar vi arbetet
9	Alltid med resultatet i fokus
10	Hit går stödet
11	Tre mål som mäter effekt
24	Bryter ny mark genom utveckling av nya koncept
28	Samhällets vinst
29	Bidraget till FN:s klimatmål för hållbar utveckling
31	Samhällen stärks när barn får växa och blomstra
32	Framtidens effekter
33	Förändringsteori

Utgivare
SOS Barnbyar i Sverige

Redaktör
Johanna Perwe

Art director
Christopher Hansby Reis

Foto första och sista sidan
Lydia Mantler

Medgivande till alla fotografier från SOS Barnbyars verksamhet finns i organisationens interna bildbank. Alla bilder är fotograferade av SOS-personal om inget annat anges. Namnen på barnen är ändrade av integritetsskäl.

Fakta: Om rapporten

Den här rapporten visar hur våra olika insatser tillsammans bidrar till vår målbild; att inget barn ska växa upp ensamt. Den görs årligen och riktar sig till alla de olika givare och partners som gör vårt arbete möjligt. Nyckeltalen som redovisas är baserade på data från 2021. Men de är alla en effekt av en rad insatser som gjorts under många års tid; från det förebyggande arbetet med att

stärka familjer, samhällen, barns utbildning och sjukvård, till att ett enskilt barn – som förlorat allt – får växa upp i en stabil familjemiljö. Vilka insatser som görs var är olika beroende på hur behoven ser ut. Men den långsiktiga positiva effekt vi vill ge barn är densamma, oavsett var i världen vi verkar.

Den enklaste vägen till effekt

Vad ger bäst effekt om man arbetar för att inget barn ska behöva växa upp ensamt? Svaret beror på i vilket sammanhang ett visst barn befinner sig i, i vilket land, i vilken stad och i vilken familj. Det beror också på vad som redan finns på plats i det samhället och vilka gap en viss insats bäst fyller.

Ett annat svar är att effekten kommer genom att stötta SOS Barnbyar och det arbete vi gör varje dag i alla länder vi verkar i. Tillsammans med lokala myndigheter gör vi nämligen just den analysen och ser till att rätt insatser sätts in för just det barnet, familjen eller samhället. Så TACK för att du gör det arbetet möjligt!

Vad de olika insatserna lett till kan du läsa om i den här rapporten. Jag vill också passa på att lyfta fram några särskilt viktiga insatser vi gjort det senaste året som vi ser kommer att bidra till ännu större effekter, i dag och imorgon.

Inom federationen har vi intensifierat arbetet med att stärka barns rättigheter, säkra skydd av barn och kvalitetssäkra våra program. På internationell nivå har vi röstat igenom ett nytt ledarskap och förtydligat vår gemensamma strategi för att betona att barns bästa alltid kommer först.

I Sverige har vi arbetat utifrån vår programstrategi för de internationella insatserna där barnens behov, rättigheter och delaktighet styr allt vi gör. Strategin har tre tydliga effektmål, som redovisas i den här rapporten, samt tre tematiska områden som vi kommer att fokusera särskilt på i arbetet framåt;

- ungas anställningsbarhet och entreprenörskap,
- sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR)
- mental hälsa och psykosocialt stöd (MHPSS).

En följd av att hela samhällen varit nedstängda under pandemin har lett till nya ökade behov i våra verksamheter. Dessa har vi adresserat under året, bland annat genom att säkra barns skolgång genom teknisk utrustning som datorer etc och ökade resurser för att kunna möta efterfrågan av psykosocialt stöd.

Svåra tider leder till utveckling och nya sätt att arbeta och för oss har det inneburit viktiga förändringar och lärdomar. Dessa bär vi med oss till de kommande utmaningar vi nu står inför; ett krigsdrabbat Europa, torkan i Afrika och klimatförändringar. Kriget har redan påverkat vår verksamhet enormt och vi vet ännu inte hur omfattande förstörelsen kommer att bli. Men vi vet att det här är en av de största humanitära kriser vi har haft i Europa sedan andra världskriget och att civilsamhället kommer att spela en viktig roll för att lindra dess verkan. Ett stöd just nu är ovärderligt med anledning av den oroliga tid vi lever i just nu. Varmt tack för att ni är med oss.

Stockholm i september 2022

Anna Ernestam
Generalsekreterare

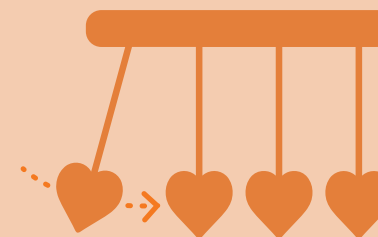


SOS Barnbyar arbetar för att inget barn ska växa upp ensamt

Vi finns där för barn i utsatthet

genom att vi...

- finns där när ingen annan gör det genom ungdoms-, foster- och familjehem.
- stärker familjer som lever i utsatthet.
- tryggar barns framtid genom utbildning.
- erbjuder hälsoinsatser.
- upprättar barnsäkra platser vid katastrofer.
- tar kampen för barns rättigheter.



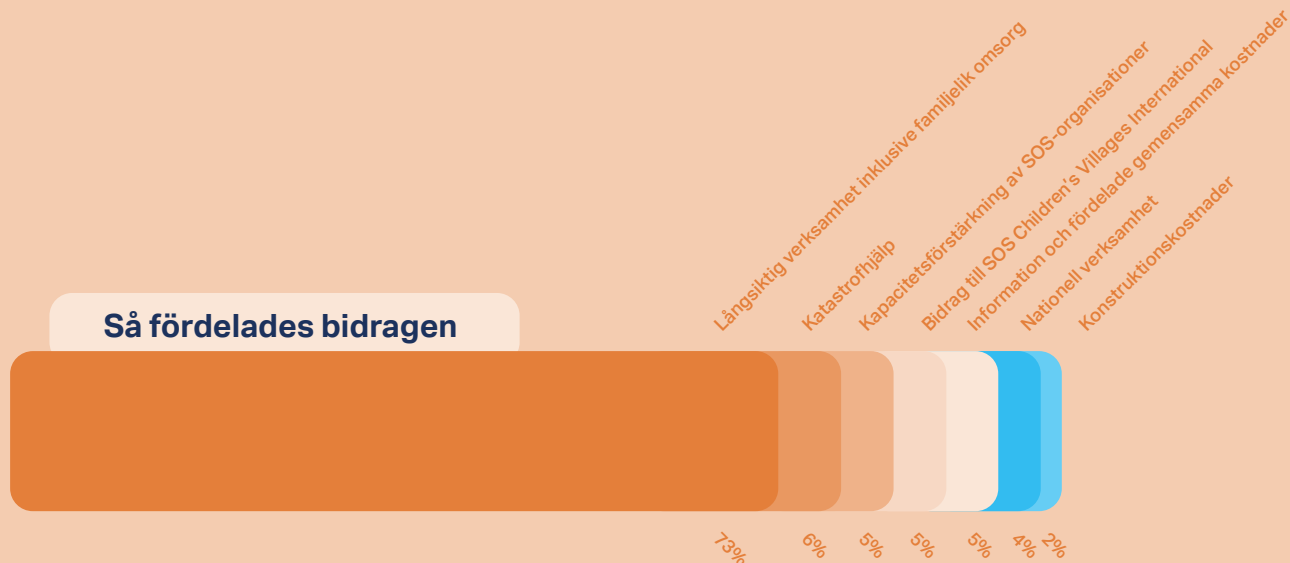
Omsorgseffekten

När barn växer upp i god omsorg med nära, sunda relationer har de större chans att bli en trygg vuxen, god förälder till sina egna barn och har en positiv inverkan på sin omgivning. Den effekten blir starkare och ger mer kraft framåt för varje generation. Vi kallar det omsorgseffekten.

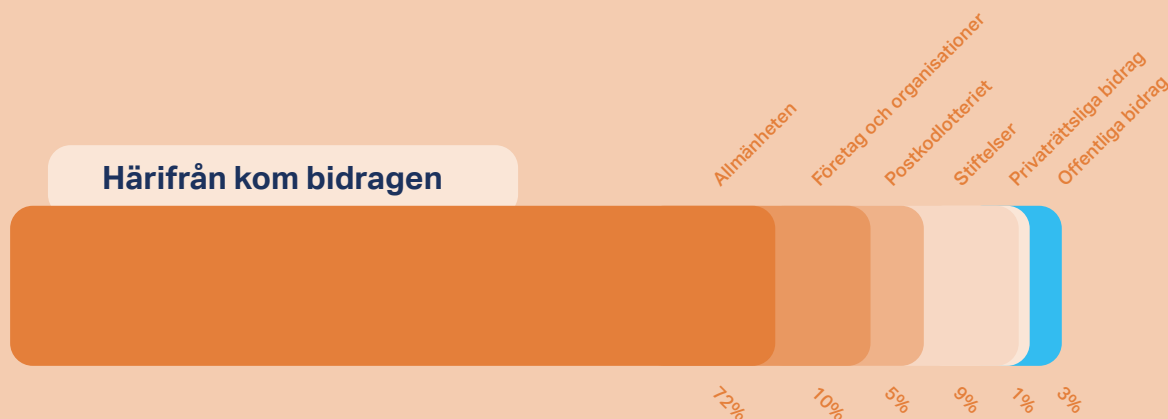


Året i korthet

Så fördelades bidragen



Härifrån kom bidragen



399 miljoner

399 116 993 kronor samlade vi in.

14 procent

Insamlingen ökade 48.9 miljoner
vilket motsvarar en tillväxt på 14 %

76,1 procent

Så mycket betalades ut till ändamålet.
Administration och insamling 16,4 %*



Klicka här om du vill veta
mer om vår insamling
och resultat 2021!

*Summan av procentsatsen blir bara hundra om verksamhetsresultatet är exakt noll.
Nu blev det ett överskott som möjliggör utveckling av verksamheten kommande år.

Stärker barn världen över

SOS Barnbyar når barn i 138 länder och territorier runt om i världen. I Sverige har vi fadderskapsprogram i många av dessa länder och ett extra nära och långsiktigt samarbete med ett tiotal av dem. Dessutom stöttar vi länder på väg att bygga upp en egen insamlingsverksamhet, finansierar avgränsade projekt samt ger humanitärt stöd vid katastrofer.

Långsiktiga samarbeten

(Länder på väg att stå på egna ben och successivt fasas ut)

* Endast katastrof- eller projektbaserade insatser.

LATINAMERIKA OCH KARIBIEN

Bolivia | **Haiti** | Colombia*
Guatemala* | Ecuador* | Panama*
Uruguay*

AFRIKA

Togo | **Centralafrikanska republiken**
Senegal | **Moçambique** | **Ghana**
Botswana | Benin* | Tchad* | Tanzania*
Zimbabwe* | DR Kongo* | Niger*

EUROPA

Ukraina | Grekland* | Palestina*
Bosnien-Hercegovina* | (Kosovo)
Italien* | Nordmakedonien* | Serbien*

ASIEN

Kambodja | **Bangladesh** | Azerbajdzjan*
Kina* | (Filippinerna) | (Indien)

Barnens möjliggörare

Engagemanget från alla viktiga givare, partners och andra som stöttar verksamheten är en förutsättning för hela vårt arbete. SOS Barnbyar samarbetar också med andra organisationer, myndigheter, institutioner, filantroper och företag som, förutom med finansiella resurser, kan bidra med kunskap, erfarenhet och annat ovärderligt stöd.

70 614

faddrar

33 363

sporadiska privata givare

326

övriga företag

43

företagspartners

23

filantroper

4

offentliga bidragsgivare

Barnrättsnätverk

SOS Barnbyar är representerade i FN och arbetar där för att stärka barns rättigheter och ingår i flera arbetsgrupper tillsammans med andra barnrättsorganisationer. Organisationen ingår även i ett antal barnrättsnätverk, både nationella och internationella.

Nationella

Barnrättsnätverket | Barnrättsnätverket för utvecklingsfrågor | Concord Sverige | Barnrättsdelegationen | Forum CIV

Internationella

End Violence Against Children (EVAC) | Joining Forces – Child Rights Now! | European Council on Refugees and Exiles (ECRE) | The Initiative on Child Rights in the Compacts | NetHope

Så kvalitetssäkrar vi arbetet

Allt vi gör har en övergripande målsättning att förbättra situationen för barn som förlorat föräldrars omsorg eller riskerar att göra det. För att uppnå det målet behöver en mängd aktiviteter uppfyllas, kvalitetssäkras och mätas; från att en givare valt att engagera sig – till att ett barn som förlorat allt, vågar möta världen med värme, nyfikenhet och hopp.

När SOS Barnbyar i Sverige planerar att finansiera ett nytt program tar vi alltid fram strategier och mål tillsammans med den SOS-organisation som ska implementera själva programmet i fält. Målen följer vi upp regelbundet så att vi får en helhetsbild av utvecklingen och kan fortsätta planera våra insatser. Effekterna uppnås i första hand genom det arbete som utförs på plats av våra SOS-kollegor – så deras förmåga att driva programmen är avgörande för att SOS

Barnbyar i Sverige ska kunna uppfylla våra åtaganden gentemot våra givare och leverera resultat för vår målgrupp. Vår strategi är därför att bidra till att dessa SOS-organisationer har de organisatoriska förutsättningarna, den kompetens och det mandat som krävs för att de ska kunna driva relevanta program av god kvalitet.

För att ta reda på i vilken grad vi uppfyller vårt löfte till barnen har vi inom hela federationen

tagit fram en strategi med tre övergripande effektmål som används av SOS Barnbyar internationellt. De effektmålen lyfts i den här rapporten. Varje effektmål har ett antal indikatorer kopplade till sig, som visar hur insatserna skapar resultat för målgruppen. Programmets standard följs upp med hjälp av program mål som säkerställer att insatserna i programmen följer de strategier, ramverk och styrdokument som är uppsatta för SOS Barnbyars arbete. Programmålen har SOS Barnbyar i Sverige

satt upp för den internationella programverksamheten vi finansierar, så att de är utformade på ett visst sätt. Det gör att vi kan rikta svenska medel än mer kraftfullt och fokusera på verksamheter och platser där vi ser att de gör bäst nytta på sikt. Kvalitetsmålen säkerställer att programmen implementeras kostnadseffektivt och är av hög kvalitet – tack vare stöd från SOS Barnbyar i Sverige.

Våra aktiviteter

Om SOS Barnbyar gör det här...

- Stärker federationens organisatoriska satsningar
- Efterfrågar och följer upp kvalitet i implementering av våra program och projekt
- Stärker andra SOS-organisationers kapacitet
- Stödjer SOS-organisationers självförsörjning
- Fokuserar våra resurser på utvalda områden
- Matchar givares behov med behov i fält

Kvalitetsmål

... hjälper det SOS-kollegor som driver program att...

- Implementera program enligt federationens kvalitetsstandarder
- Uppnå självförsörjning
- Använda resurser effektivt
- Arbeta mål och resultatstyr
- Utforma/paketera program som är attraktiva för givare

Programmål

... vilket leder till att programmet vi stöttar är kostnadseffektiva och kvalitetssäkrade, dvs...

- Uppfyller kvalitetsmål
- Styr mot vår gemensamma strategi inom federationen.
- Använder medel effektivt
- Är fullt finansierade

Effektmål

... vilket i sin tur bidrar till förbättrade resultat i våra program.

Program gör skillnad för målgruppen!

Alltid med resultatet i fokus

Inom SOS Barnbyar arbetar vi resultatbaserat enligt metodiken result based management. Det innebär att vi i planering och uppföljning utgår från målgruppen och de effekter vi vill uppnå för dem, snarare än våra egna insatser och aktiviteter.

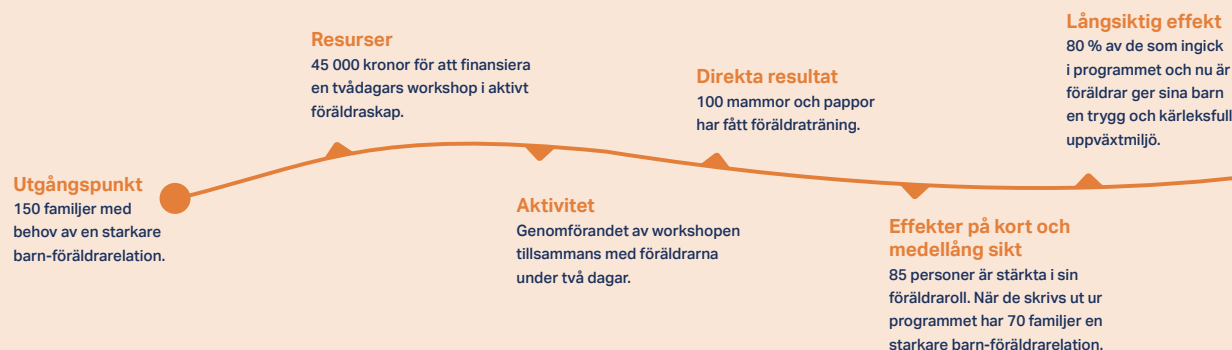
För att skapa relevanta program som gör skillnad för målgruppen krävs kunskap om hur behoven ser ut. Därför inleder vi alltid planering av ny verksamhet med en behovsanalys, som kartlägger situationen ur ett barnrättsperspektiv, vilka brister som finns och vilka som är ansvariga för att åtgärda dem. Behovsanalysen hjälper oss att definiera problemet, och därmed även den önskade situation vi vill att våra insatser ska leda till. Först när vi vet det kan vi fortsätta att planera insatser och resurser enligt en logisk kedja där resurser leder till aktiviteter, som leder till

kortsiktiga resultat som i sin tur leder till projektmålet. Redan i planeringsstadiet tar vi fram en uppföljnings- och utvärderingsplan för att följa upp insatserna kontinuerligt och se till utvecklingen går åt det håll vi vill. Genom att göra regelbundna uppföljningar och dokumentera lärdomar kan vi få underlag för styrning av verksamheten, och för planering av kommande program. Genom att arbeta resultatbaserat utformas programmen utifrån vad som ska uppnås. Arbetet görs ur ett lärande- och utvecklingsperspektiv.

I de flesta fall samverkar SOS Barnbyar med lokala samhällsaktörer och -funktioner, vilket skapar förutsättningar för att strukturer kan förändras och en hållbar lösning etableras över tid. När programmen väl påbörjats, följer personal på plats upp utfallet löpande genom ett antal kriterier och registrerar all data i en gemensam databas för hela federationen. Det ger oss möjlighet att följa resultaten över tid och ta ut indikatorer för hur programmen presterar. Projekten följs upp på liknande sätt med fokus på vilka resultat som ska uppnås och en konceptförklaring med aktiviteter

och mätetal. Vid ett projekt är dialogen med lokalt anställd SOS-personal i regel tätare och innebär en mer fullständig återrapportering till de finansörer som bidragit till att ett projekt har kunnat genomföras.

Exempel på hur vårt arbete skapar långsiktig effekt



www.globalamalen.se



FN har tagit fram 17 globala mål för hållbar utveckling. Ovanstående mål är framför allt de som SOS Barnbyars långsiktiga arbete bidrar till.

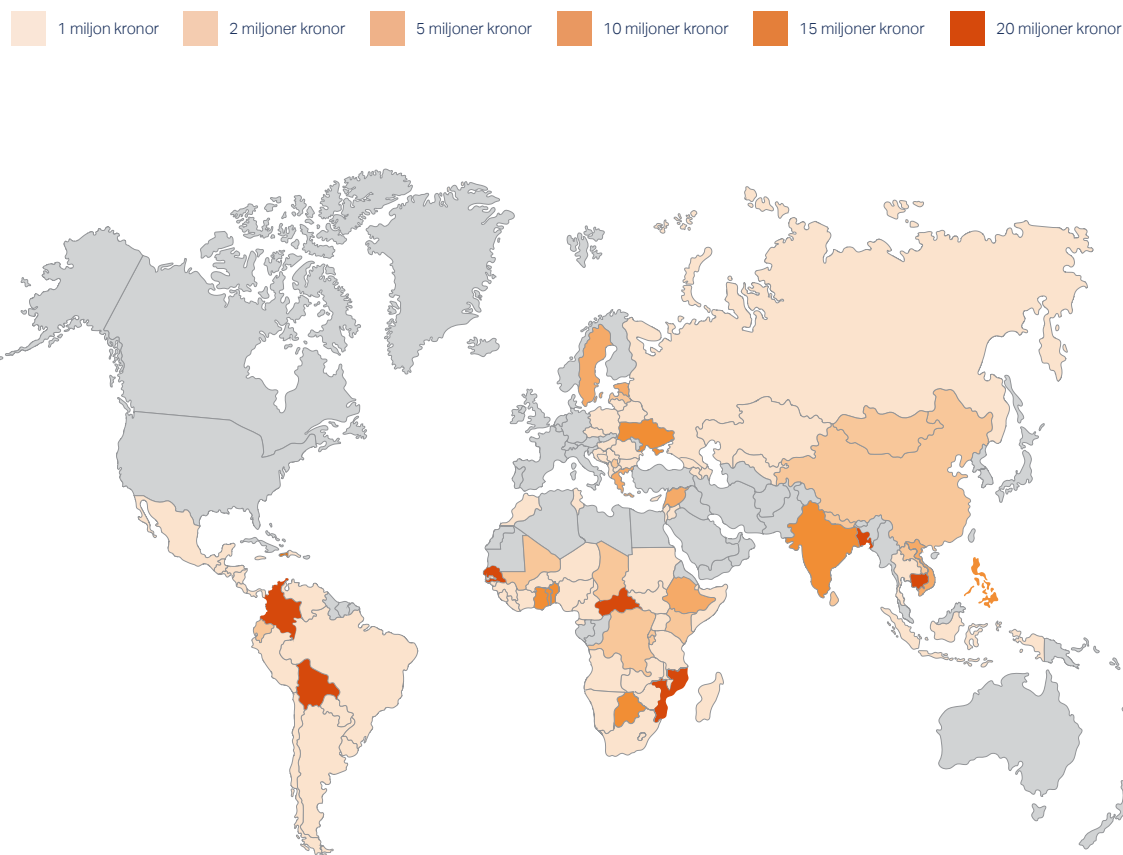
Hit går stödet

Mätningen av effektmålen i den här rapporten baseras på data från program som helt eller delvis finansieras av svenska medel – det vill säga med stöd från insamling som bedrivs i Sverige. Denna data är hämtad från SOS Barnbyars internationella programdatabas. Indikatorerna för effektmålen på den svenska verksamheten mäts, och redovisas, separat.

Tidsmässigt är uttaget avgränsat till 2021. Men förändringar tar tid och effektmätning är komplex. Att ge barn en trygg uppväxt görs inte på en dag. Och inte på bara ett år heller. Det vill säga; en investering som görs ett visst år kan knappast tillskrivas effekterna samma år – sannolikt gjordes den investeringen flera år tidigare. Men indikatorerna ger oss ändå en bild av hur pass verkamma våra långsiktiga insatser är, och visar om det sker en förändring åt något håll.

Effektredovisning av de mer innovativa satsningarna, som drivs i projektform, illustreras genom några exempel från året. Projekten finansieras i regel med öronmärkta medel genom insamling i Sverige, och finansieringsansvaret är vanligen knutet till en specifik givare.

För att få en uppskattning på det monetära värdet av en investering har vi räknat ut SROI, social return on investment – det vill säga hur mycket samhället får tillbaka om man stödjer SOS Barnbyar. Den senaste beräkningen av detta värde gjordes vid en effektmätning 2019 och baseras på data från tolv länder¹ inom hela federationen, inte specifikt svenskfinansierade program. Värdet är konservativt räknat och man har tagit hänsyn till flera faktorer, bland annat har man exkluderat länder med extremt högt respektive lågt SROI för att inte påverka genomsnittet. Den här beräkningen är inte gjord på ett avgränsat år, utan under ett par års tid.



Så mycket delar vi ut

Kartan visar vilka länder vi stöttat med svenska medel under året och upp till vilket belopp. I utbetalningarna ingår stöd för att driva program på en eller flera platser i landet, stöd för att stärka det strategiska arbetet och för att öka kvaliteten i verksamheten som bedrivs av respektive SOS-organisation.

¹Benin, Bolivia, Bosnien och Hercegovina, Elfenbenskusten, Swaziland, Etiopien, Italien, Nepal, Palestina, Peru, Togo och Tanzania. "70 Years of Impact: Improving the Lives of Children without Adequate Parental Care", SOS Children's Villages, 2019.

Tre mål som mäter effekten

I rapporten lyfts tre effektmål och ett antal indikatorer för att redovisa hur vi tillsammans med våra givare skapade effekt under året. Målen är formulerade utifrån vårt långsiktiga arbete med att stärka familjer, finnas där för barn och unga som saknar föräldrars omsorg och våra insatser som gör att dessa ungdomar kan kliva in i vuxenlivet som självständiga, självförsörjande individer.

Vi arbetar för att uppnå effektmålen dels genom att stödja enskilda individer, dels genom att stärka samhällen och att stödja och påverka myndigheter att införa familje- och barnvänliga reformer och strukturer.



Effektmål 1

Familjer och samhällen stärks i syfte att uppfylla barns rätt till en trygg uppväxt och förhindra familjesplittring.

Familjer stärks för att slippa splittras

Flera studier inom SOS Barnbyar visar att vinsten för samhället genom förebyggande arbete är hög och att tidiga stödinsatser för familjer som lever i utsatthet är det bästa för såväl individ som samhälle. Detta bekräftas även av FN:s resolution från 2019 om barnets rättigheter med fokus på barn som förlorat föräldrars omsorg. Därför är en av de övergripande målsättningarna inom federationen SOS Barnbyar att öka andelen deltagare i familjestärkande program, vilket vi bidrar till genom att i möjligaste mån rikta våra medel och insatser dit.

Så stärks familjer i Sverige

Utvecklad verksamhet och ökad synlighet – och dessutom många positiva möten med barn och familjer som skapat värden på flera nivåer. Det är några av årets framgångar i projektet vi just nu driver i Sverige för att stärka familjer som kommit på anknytning till ensamkommande. Att arbetet löper på bra och insatserna fyller sin funktion framkom också i den externa delrapport som publicerades i maj, liksom i utvärderingen som gjordes mot slutet av året där deltagarna själva fick tycka till. Nu handlar det om att hitta en långsiktig finansiering för att kunna säkra insatserna på sikt. Det är tack vare medel

från Asyl-, migrations- och integrationsfonden projektet kunnat drivas 2021.

Humanitärt stöd till familjer

Den humanitära situationen i världen har förvärrats under 2021 till följd av konflikter, extrema väderförhållanden, ekonomiska kriser och pandemin. Genom att arbeta långsiktigt med att stärka barn, familjer och samhällen gör vi dem mindre sårbara vid en kris. Vår lokala och långsiktiga närvaro möjliggör dessutom snabbt agerande, både vid plötsliga akuta situationer och vid mer utdragna och bestående humanitära katastrofer. Ett exempel är i Gaza där vi snabbt kunde

sätta in extra stöd till barn och familjer efter bombattackerna under våren – och i Haiti där vi snabbt kunde vara på plats efter jordbävningen i augusti, som dödade över 2 200 personer. Ett annat exempel är vår barnby i Bouar i Centralafrikanska republiken. Där fick nästan 1 500 människor som befann sig på flykt i sitt eget land skydd och annat humanitärt stöd i samband med att stridigheterna i landet eskalerade i början av året.

Positiv påverkan på flera plan

Våra insatser i Benin intensifierades under året genom stöd från Forum CIV, bland annat har ett projekt för att stärka pappor i sin för-

äldraroll initierats. Forum CIV finansierar även flera av våra program i Bolivia, Togo och Moçambique. En extern utvärdering visar att våra insatser har haft positiv inverkan på såväl barnen, familjerna som lokalsamhällena. Det som varit särskilt positivt är arbetet med sparlånegrupper, det stärkta skyddet av barn och den ökade kunskapen om barns rättigheter. Utvärderingen visar också att påverkansarbetet främjas när vi går ihop med andra lokala organisationer eftersom det gör oss starkare i arbetet för barns rättigheter.

Effektmål 1

Viktiga insatser under året

Sverige

- Vi har rekryterat en integrationspedagog med fokus att stödja barnen i familjerna och stärka barnrättsperspektivet. Åtta gruppaktiviteter har genomförts där familjerna fick en chans att testa något nytt, ha roligt tillsammans och umgås. Individuellt stöd har getts vilket underlättat och förbättrat kommunikationen med olika aktörer runt, och inom, familjerna.
- För att stärka samarbetet lokalt har vi haft löpande kontakt med andra regionala aktörer, som till exempel kommuner och etableringsenheter.
- Vid Barnrättsdagarna deltog vi som både utställare och seminariehållare där vi berättade om projektet. Projektet har dessutom fått ökad synlighet genom att det nämnts i publikationer, vi har anordnat rundabordssamtal med experter och skrivit artiklar som vi kommunicerat externt.
- Vi har även utvecklat projektets arbetssätt, dokument och rutiner.

Internationellt

- Vi har implementerat metoden *Active fatherhood* i Bolivia för att stärka pappor i sin föräldraroll och därmed bidra till ett mer jämställt samhälle och ge fler barns chansen att få växa upp med sunda, starka familjerelationer.
- Ett liknande initiativ har påbörjats i Benin och ska rullas ut under 2022.

- I Togo har vi skapat sparlånegrupper vilket gjort att medlemmarna lyckats öka sina besparingar med hela 40 procent.
- För att stärka barns situation i Moçambique samarbetade vi under året med 13 olika lokala organisationer med kunskapshöjande insatser inom barns rättigheter och skydd av barn.
- Humanitära insatser för att stärka familjer vid katastrofer har bland annat gjorts i Grekland och Centralafrikanska republiken.
- I Colombia såg vi till att barn och unga som drabbats av den venezolanska flyktingkrisen och den colombianska väpnade konflikten i gränsområdena hade tillgång till undervisning genom 16 lärcenter.
- Vid bombattacker mot Gaza under våren säkerställde vi ett tillfälligt hem och skydd åt barn som förlorat eller kommit bort från sin familj och såg till att de fick psykologiskt stöd. Dessutom försåg vi drabbade familjer med bland annat mat, akut kontantstöd, hygienartiklar och återuppbyggnad av hem.
- Efter jordbävningen i Haiti låg vårt fokus på att säkerställa skydd av barn, att ge stöd till barn som förlorat eller separerats från sin familj och att upprätta barnvänliga platser. På dessa platser får barn och familjer bland annat tillgång till psykosocialt stöd och traumahantering och barnen får leka och lära med stöd av trygga vuxna som hjälper dem att bearbeta det jobbiga de varit med om.



Foto: Mónica García

Effektmål 1

Sverige



160

deltagare från 27 familjer deltog i vårt familjestärkande program i Sverige



100%

av familjerna upplever att de stärkt sin förmåga att hantera sitt vardagsliv efter att ha genomgått programmet (mål 95 %)

Internationellt



66 % av familjerna är oberoende när de lämnar våra familjestärkande program

19 446

barn och unga var med i familjestärkande program

4,9 år

är de i genomsnitt med i familjestärkande program

Effektmål 1



Så hittade Gloria styrkan efter uppbrottet

Enligt studier utsätts fem av tio kvinnor i Bolivia av någon form av våld. Gloria, 39, var en av dessa kvinnor. Hon bodde med sin man och döttrar och jobbade på kontor. Men mannens våldsamma beteende påverkade hela familjen. Barnen blev oroliga och ingen av dem mådde bra.

– Jag bestämde mig för att separera från min man eftersom vi inte levde ett bra liv. Det var mycket bråk därhemma, säger Gloria.

Första tiden efter separationen var svår. Hon var tvungen att försörja sina döttrar och bygga en framtid på egen hand. Dessutom saknade hon stöttning från sina föräldrar som var mer konservativa och tyckte att man ska hålla ihop om man en gång gift sig.

Men av SOS Barnbyar fick hon ett helt annat bemötande. Genom en kurs fick hon lära sig att driva företag kompletterad med praktisk utbildning för att en dag öppna ett eget bageri. Dessutom fick hon träffa en psykolog som stärkte hennes mentala hälsa och mående.

Idag har hon lämnat sina rädslor bakom sig och har en stark övertygelse om att ingenting är omöjligt.

– Om det är något jag vill göra så kan jag det. Mina döttrar återspeglar min glädje och lugn, de är lyckliga, jag bekräftar dem och de är mitt stöd. Jag säger till dem att vi ska göra det här – och de säger "jaa, vad kull!".

Effektmål 2

Barn som förlorat sina föräldrars omsorg växer upp under trygga förhållanden och är integrerade i samhället.

Vi finns där när ingen annan gör det

Bland de långsiktiga omsorgsprogram vi finansierar dominerar den familjeliknande omsorg vi bedriver i barnbyarna även om dessa mer och mer tar nya skepnader och nya omsorgsformer läggs till paletten, som till exempel fosterfamiljer och korttidsboende. Denna verksamhet är fortfarande helt avgörande för de barn som inte har några familjer eller anhöriga med möjlighet att ge barnet trygg omsorg – och där alternativet är institutionsvård.

Barns rätt till god sjukvård och utbildning tillgodose vi främst genom partnerskap med andra aktörer och bygger på ett nära samarbete med lokalsamhället. För att stärka barns mentala hälsa stöttar vi bland annat personal genom utbildningsinsatser och driver verksamhet tillsammans med olika partners som kan bidra med kunskap på området.

Mjukisdjur utvecklar barns känsloliv

Tillsammans med Peppy Pals drev vi under året ett pilotprojekt för att främja små barns utveckling av emotionell intelligens (EQ) ihop med SOS Barnbyar i Ukraina. Projektet adresserade ett behov hos små barn och deras omsorgspersoner och testades såväl i alternativ omsorg, fosterfamiljer som i familjestärkande program på tre olika platser i landet. Peppy Pals metod syftar till att stärka positiva relationer, stödja god psykisk hälsa, underlätta lärande och förbättra förmågan att samarbeta

med andra. Metodiken bygger på interaktiv lek, bland annat genom en språkfri app, kort som illustrerar känslor, mjukisdjur med olika känslokaraktärer och en manual för vuxna. Den data som samlats in under och efter pilotprojektet visar att förväntade resultat har uppnåtts och förbättringar har setts hos alla deltagande barn, på en eller flera av dimensionerna av känslomässig intelligens; som är självmedvetenhet, självhantering, ansvarsfullt beslutsfattande, socialkompetens och relationsfärdigheter. Många vårdnadshavare uppger att det har varit användbart för dem i föräldraskapet att lära sig om EQ och att få verktyg för att arbeta med utveckling och förbättring av emotionell intelligens tillsammans med barnen.

Ökad inkludering i Senegal och Botswana

Flera länder arbetar aktivt med att stärka inkluderingen av SOS-familjerna från barnbyarna i det lokala samhället. Det kan vara genom

att öppna upp den traditionella barnbyn för aktiviteter för det omliggande samhället men också genom att flytta ut SOS-familjer i boenden i lokalsamhället. Under 2021 har vi bland annat påbörjat en sådan process i Botswana där "vanliga" familjer kommer att hyra en del av husen i barnbyn och hälften av SOS-familjerna flyttar ut i det omkringsiggande samhället. Våra studier visar att detta stärker familjernas egenmakt och känsla av självständighet och minskar den sociala stigmatiseringen, i och med att man inte kan se att barnen är samhällsplacerade. Det ger långsiktiga fördelar för både barnen och SOS-mammorna som får starkare koppling till lokalsamhällets viktiga nätverk och funktioner. Bland annat flyttade en familj från en barnby i Senegal under hösten in i en lägenhet i staden Tambacunda. Familjen vittnar om en ökad frihet, självständighet och upplevelse av att vara "mer som en vanlig familj" än tidigare. Social inkludering och

att fler familjer integreras i städerna är en del av SOS Barnbyars internationella strategi.

Säkrad skolgång under pandemin

Våra partners har arbetat aktivt under året med att säkerställa ICT-utrustning och nödvändig kompetens hos barnen för att kunna få undervisning på distans i de länder där skolorna varit stängda under långa perioder. Här har SOS-föräldrarnas engagemang varit avgörande för att ge barnen en så bra studiemiljö som möjligt i hemmen och stöttning i skolarbetet vid behov.

Effektmål 2

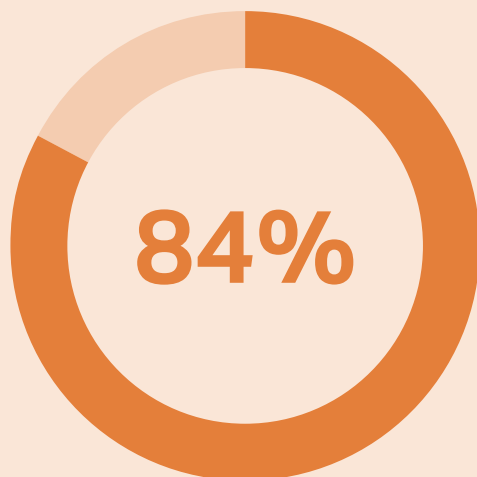
Viktiga insatser under året

- För att utveckla och stärka den känslomässiga intelligensen hos små barn 2–8 år och deras SOS-förälder genomförde vi ett pilotprojekt med Peppy Pals i Ukraina under sex månader. Totalt stöttades cirka 200 barn och vuxna.
- Ett led i att öka SOS-familjers sociala och fysiska inkludering i lokalsamhället har vi under året fortsatt arbetet med att integrera fler barnbyar i städer. Flyttarna görs ofta i samband med att husen i barnbyarna ändå behöver renoveras och där familjer är i behov av ett modernare hushåll.
- I Sverige deltog SOS Barnbyar aktivt i den granskning civilsamhället gör för att ta reda på i vilken grad staten håller vad som skrivits under i barnkonventionen – det vill säga att barns rättigheter uppfylls och att unga får uttrycka sin åsikt. Vårt fokus låg på de barn som är samhällsplacerade, vilket sammanställts till den så kallade alternativrapporten, som lämnas vart femte år till FN:s barnrättskommitté.

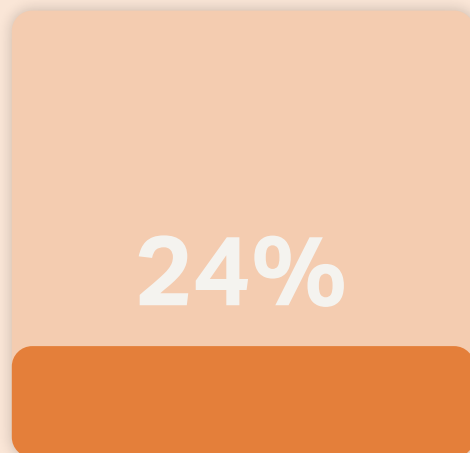


Foto: Pearl Sandhu

Effektmål 2



Merparten barn och unga i vår verksamhet
med tillfredsställande skolresultat



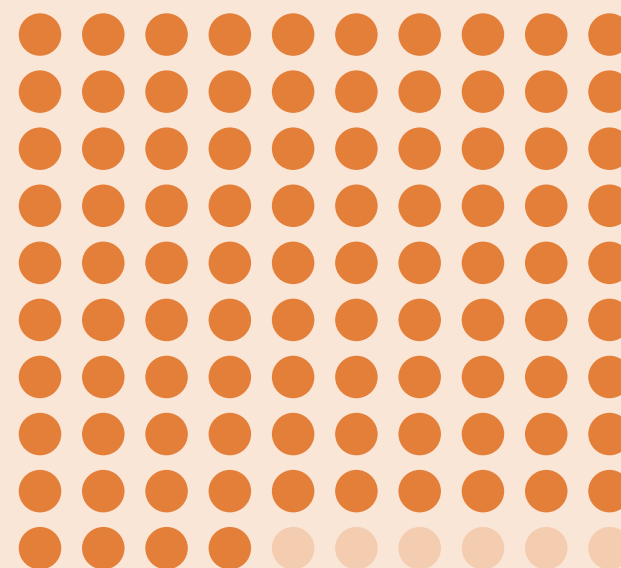
24 procent av
SOS-familjerna är
fysiskt integrerade
i lokalsamhället



1,86

i index för social
integrering i samhället

(skala 1–4 där ett är högst grad av
integrering och t o m två är godkänd)



94% Nästan alla barn och unga i
vår omsorg har haft samma
omsorgsperson under året

Effektmål 2

Drömmen om en skolväska på axeln

När Ary flyttade till en av våra barnbyar i Kambodja fick hon äntligen den trygghet hon förlorat efter att båda henne biologiska föräldrar dött. Innan hon kom till barnbyn bodde hon med sin faster, som hade knappa resurser.

– Jag ville gå i skolan. Men där jag bodde levde bara människor som inte kunde läsa eller skriva. De tillbringade mest tid med att slåss och spela bort pengar. Min faster hade inte råd att skicka mig till skolan. Min dröm var att en dag få bli som flickorna jag såg som bar en väska med böcker på axeln – på väg till skolan.

När Ary kom till barnbyn fick hon allt skolmaterial hon behövde. Och en skolväska att ha på axeln! Hon skrevs in i den lokala grundskolan i närheten av barnbyn. Eftersom hon inte gått i skolan tidigare var hon lite äldre än de andra barnen i klassen och hade en del att ta igen. Men nu har hon kommit i kapp. Ary är snabblärd och vande sig snabbt vid skol-schemat, att få nya vänner och att umgås med andra. Hon var också en duktig elev, henne första år i skolan gick mycket bra med resultat långt över genomsnittet. Men på grund av nedstängningen av skolor under pandemin, behöver hon fortfarande ta extraklasser.

– Jag är glad över att bo här. Jag har ett fint hus och barnbyn. Jag kan gå i skolan och har massor av vänner i skolan och här. Jag får tillräckligt med mat, kläder och skolböcker. Min SOS-mamma tar hand om mig lika bra som min egen biologiska mamma skulle ha gjort. Min SOS-mamma älskar mig och jag henne. Jag känner mig trygg här.

Effektmål 3

Fler unga vuxna blir självständiga och självförsörjande individer.

Stöttning till vuxenlivet – när samhället är föräldern

Många studier visar på vikten av ett bra stöd under övergången till vuxenlivet. Andelen ungdomar som bott i samhällsvård som studerar vidare är betydligt lägre än bland ungdomar generellt. Pressen att tidigt hitta försörjning och bristen på nätverk och kontakter ger dem sämre förutsättningar att agera strategiskt för att hitta karriärvägar till en långsiktigt hållbar försörjning. För att stötta de här ungdomarna driver vi särskilda program, både i Sverige och runt om i världen, för att underlätta övergången till vuxenlivet.

Så stöttas unga i Stockholm

Det nystartade ungdomsprogrammet i Stockholm har haft störst fokus på att driva den operativa verksamheten; bland annat genom att upprätta och arbeta utifrån individuella handlingsplaner för att stärka unga inom fyra livsområden för att nå självständighet och bli självförsörjande. Det är för tidigt att utvärdera projektet som helhet ännu, men i de delmätningar som gjorts hittills har responsen från deltagarna varit mycket positiv.

Flera av dem har lyckats ta sig in i arbetslivet, bland tack vare ett samarbete med MAX Burgers AB och Apotea. Utvärderingarna visar dessutom att samverkansmodellen börjar ta form vilket möjliggör att fler unga från andra kommuner i regionen kan länkas till projektet. Utvecklingsområden där ungdomarna behöver stärkas ytterligare är inom mental hälsa och social inkludering. Därför har vi inlett respek-

tive intensifierat samarbete med bland annat DHL, Swedbank och Mindler och prövar olika metoder för att stärka ungas mentala hälsa. Ungdomarna är delaktiga i programmets utformning samt deltar i referensgrupper och vid våra seminarier på temat unga som lämnar samhällsvård.

Tydligt fokus i Göteborg

Tack vare att vi börjat arbeta utifrån en överskådlig förändringsteori, kopplad till tydligt uppsatta mål, har ungdomsprogrammet i Göteborg utvecklats ytterligare under året. Med tydliga ansvarsområden, arbetssätt och målgruppsdefinition har rutinerna kommit på plats än mer – och våra samarbeten med partners kunnat intensifieras. Bland annat har DHL erbjudit ungdomarna läxhjälp och körkortsutbildningar i privatekonomi. Genom att vi tecknat avtal med Göteborgs stads socialresursförvaltning,

där det tydligt framgår hur vi ska samverka, kommer vi att kunna nå fler i målgruppen. Samarbetet bidrar även till att vi kan nå fler kommuner – och därmed fler ungdomar – i Västra Götalands län.

Mitt samhälle – mitt liv är ett helt nytt projekt inom ramen för ungdomsprogrammet i Göteborg. Det handlar om att unga som är i, eller har lämnat, samhällsvård är delaktiga och får inflytande i frågor som berör dem. Målet är att SOS Barnbyar tillsammans med en referensgrupp och valberedning, med deltagare som tidigare gått ungdomsprogrammet, är med och tar fram en metodik för att arbeta med ungdomsråd som verktyg. Dessutom är målsättningen med *Mitt samhälle – mitt liv* att ha etablerat ett lokalt ungdomsråd när projektet avslutas. Projektet genomförs med stöd från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Underlättar övergången till ett självständigt vuxenliv

I Centralafrikanska republiken startade vi mot slutet av året ett program för ungdomar som vuxit upp i en av våra barnbyar. I ett land hårt drabbat av interna stridigheter och konflikter är situationen för unga särskilt svår. Vi startade även ett nytt ungdomsprogram i Bangladesh och två ytterligare i Moçambique. Syftet med programmen är att stötta ungdomar som nu bor i någon av våra barnbyar i övergången till ett självständigt vuxenliv. Ungdomarna får tillgång till en ungdomsledare som stöttar dem i att välja utbildning, planera sitt yrkesliv, lära sig sköta ett hushåll, bygga ett kontaktnät och andra viktiga områden som de behöver utveckla för att kunna stå på egna ben. Särskild vikt läggs vid anställningsbarheten, och ungdomarna stöttas i exempelvis att skriva CV, orientera sig på arbetsmarknaden och hitta rätt karriärväg.

Effektmål 3

Viktiga insatser under året

Sverige

- För att säkerställa framtida stöd för målgruppen har vi genomfört det första av totalt tre seminarier som handlar om att belysa frågor och utmaningar, och därmed bidra till att påverka och förbättra situationen, för målgruppen.
- Vi fick medel från Europeiska Socialfonden för ett förstudieprojekt som lyfter behoven hos unga mammor som lämnar samhällsvård. Projektet resulterade i en förstudie med tydliga åtgärdsplaner som presenterades för bland annat politiker under hösten.
- *Mitt samhälle – mitt liv* är ett projekt som startade i Göteborg under året för att bidra till att unga som lämnar samhällsvård får en chans att uttrycka sin åsikt och påverka frågor som berör dem.
- I början av 2021 tog organisationen beslut om att effektivisera verksamheten i Göteborg med hjälp av en åtgärdsplan med tydlig koppling till SOS Barnbyars mål och vision.

Internationellt

- Ett nytt ungdomsprogram som når 31 unga öppnade i Centralafrikanska republiken.
- I Bangladesh startade vi ett ungdomsprogram med plats för ett 30-tal ungdomar.
- På två olika platser i Moçambique startade vi program för unga som vuxit upp i våra barnbyar. Vi nådde 40 respektive 21 ungdomar och syftet är att deltagarna får stöttning i att hitta en lämplig boendeform, nå sina utbildningsmål och förvärva färdigheter för ett självständigt vuxenliv.



Foto: Isabella Sjöberg

Effektmål 3

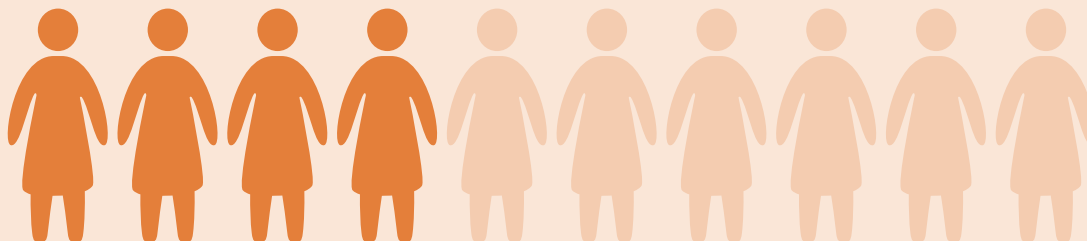
Sverige



105

ungdomar, varav 75 nyinskrivna
deltog i våra ungdomsprogram

Internationellt



44 % unga med minst medelnivå av anställningsbarhet



100%

unga upplever en förbättring i sin förmåga att
hantera sitt vardagsliv vid programslut jämfört
med programstart (mål 95 %)¹



63 % är oberoende när de lämnar vår omvårdnad

¹ Beräkningen baserar sig på svar från utskrivna ungdomar i programmet som deltagit i slutmätningen (26 av 28).

Effektmål 3



"Programmet är vägen – men du behöver också välja att ta den"

Mahamed var den första deltagaren som skrevs in i ungdomsprogrammet i Stockholm när det drog i gång senhösten 2020. Då var han en vilse ungdom från samhällsvården som precis flyttat till eget boende och knappt visste hur man betalade en räkning. Idag har han arbete, bostad och bra koll på hur samhället fungerar.

– Jag behövde hjälp för jag visste inte hur man betalar hyra, räkningar eller ansöker till olika myndigheter. Det kom mycket papper, saker jag behövde betala, tider och sådant. Och jag kunde ingenting om samhället, minns Mahamed.

Via ungdomsprogrammet fick han stödpersonen William som blev den där vuxne han tidigare saknat. Mahamed fick bättre koll på vilka rättigheter och skyldigheter han har som medborgare i det svenska samhället. Han stöttades i att söka jobb, lärde sig hur man betalade räkningar, om CSN och olika myndigheter. Programmet ger inte bara individuellt stöd. Mahamed har även deltagit på ungdomsprogrammens gruppträffar.

Hans vilja att lära sig, och stödet från William, ledde till att han fick jobb på snabbmatskedjan MAX. Där har han chans till fast anställning, att bli driftsledare och kanske även att vara med och öppna en ny restaurang i centrala Stockholm under hösten.

– Det här programmet hjälper dig att komma in i samhället. Men det är inte bara programmet, utan det handlar också om hur du är som person. Programmet är vägen – men du behöver också välja att ta den vägen, menar Mahamed. Stödpersonen William är fortfarande viktig för Mahamed. Men behovet av stöd är inte lika stort längre.

– Jag har fortfarande kontakt med honom, vi träffas ibland, men nu har jag inte behov av hjälp lika mycket som innan. Jag har avslutat programmet. Nu upplever han snarare ett behov av att sprida information om SOS Barnbyars ungdomsprogram till fler.

– Vi behöver finnas på skolor och nå folk som kanske sitter i fängelse – så att de inte väljer fel väg.

Bryter ny mark genom utveckling av nya koncept

Förutom programmen finansierar vi även ett antal tidsbundna projekt. De ger oss möjlighet att innovera verksamheten, testa nya koncept och skaffa erfarenheter.

Projekten är utvecklade från idéer och koncept som grundar sig på behov vi ser i de långsiktiga programmen och tillåter större flexibilitet i utformningen. Erfarenheter, lärdomar och metoder från projekt används för att stärka resultaten i våra långsiktiga program.

Under året finansierade vi flera sådana projekt i humanitära kontexter, där situationen inte möjliggör sådana långsiktigt planerade utvecklingsinsatser, bland annat i Botswana, Togo och Colombia.



Oral health project

För barns rätt till en frisk mun

Projektet, som genomförs i Botswana, handlar om att öka medvetenheten om vikten av god munhälsa och har hittills nått 13 659 barn i grundskolan och deras vårdnadshavare.

Starkare tänder...

Informationskampanjer med undervisning och demonstrationer har genomförts för familjer och skolor på 19 olika orter i landet. Tack vare att aktiviteterna utförts på skolor så har vi kunnat nå barn från det familjestärkande programmet, från SOS Barnbyars alternativa omsorg samt från det kringliggande närsamhället. Insatserna riktade sig till elever i förskolan, årskurserna 4 och 7 som efter genomgången undervisning om tandhälsa och demonstration av korrekt tandborstning fick broschyrer, tandkräm, tandborstar och armband – allt för att informera om, eller påminna och stötta eleverna, att borsta tänderna två gånger om dagen. Eleverna lyssnade noga och visade, både

genom sina svar och färdigheter, att de lärt sig mycket under föreläsningen.

... i starkare samhällen

Dessutom stöttades lokala styrgrupper för att de fortsatt ska kunna förmedla och upprätthålla kunskapen om vikten av god munhälsa inom sitt samhälle. Syftet med det här stödet var att skapa långsiktigt engagemang lokalt, så att fler familjer väljer att prioritera och implementera rutiner som främjar barns rätt till en frisk mun, även efter att projektet avslutats. Hela projektet drivs i samarbete med regionala hälsomyndigheter och finansieras med stöd från Mars North Europe.

13 659

barn och föräldrar har fått stöd genom projektet.



Oral health project i korthet

- Ökad kunskap om munhälsa, såväl i samhället, hos vårdgivare och deras barn.
- Förbättrade strukturer för munhälsovård inom samhället och för familjer.
- Ökad tillgänglighet av tjänster kopplade till god munhälsa.
- Fler utförda insatser som främjar god munhälsa.
- Projektet nådde minst 75 % av uppsatta mål, vilket hade kunnat vara ännu högre om inte pandemin begränsat elevers möjlighet att vara på plats i skolorna i samband med att informationskampanjerna genomfördes.

Baby Moto

Barnmorskor på motorcykel

Florence Odah är barnmorska som arbetar inom SOS Barnbyars projekt "Baby Moto" på den togolesiska landsbygden. Genom projektet åker hon runt på motorcykel och söker upp mödrar och gravida som lever i utsatthet och som kan behöva stöd, medicinsk rådgivning och läkemedel.

Barnmorskorna som arbetar i projektet gör många saker i samband med hembesöken. Bland annat kontrollerar de och följer upp nyförlösta mammors och deras bebisars hälsa, följer upp hur det har gått med de råd de fått vid tidigare möten, kollar upp eventuella mediciner, förbereder gravida kvinnor inför förlossningen, kollar så att familjen har bra och näringsriktig mat samt rena kläder, och att de följer programmet för ökad spädbarnsvaccination. De framhåller också vikten av att fortsätta med vårdkontaktarna även efter förlossning, för att mamma och barn ska må bra även senare i livet. Dessutom pratar de med föräldrarna om fördelar med familjeplanering. Séssimé bär sin ettåriga son i en bärsjal. Idag har hon fått besök av barnmorskan Florence Odah från "Baby Moto". Eftersom Séssimé ammar frågar barnmorskorna henne också hur hon mår. Séssimé mår bra, men sonen verkar lite varm.

- Kan du känna på honom? ber Séssimé Florence.
- Det är sant, han har lite feber, svarar Florence. Vi måste snabbt ta honom till vårdcentralen för rådgivning.

Séssimé säger att hon ska följa rådet och bege sig till sjukhuset för vård. Tidigare hade hon knappt resurser för att ta barnen till sjukhus. Idag deltar hon i en sparlånegrupp som satts upp med hjälp av projektet, och har genom denna kunnat utveckla sin verksamhet med grönsaksodling och -försäljning. Hon har därför nu lite pengar undanstoppade; en trygg vetskap när man har en liten ettåring att ta hand om.

Baby Moto finansieras med stöd från Apotea.

341 kvinnor och 482 barn

har fått stöd genom projektet.



Baby Moto i korthet

- 341 gravida och/eller ammande kvinnor och 482 barn under fem år, i 23 lokalsamhällen i Lomé, fick mödra- och barnavård genom Baby Moto-projektet, som har fokus på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. För att skapa en hållbar lösning över tid spelar de lokala aktörerna också en viktig roll i projektet och får också stöd från Baby Moto-projektgruppen för att öka kvaliteten på sitt arbete.
- 55 kvinnor har stärkts inom och valt att använda moderna preventivmedel.
- 22 kommunala vårdgivare och 65 ombud har tagit del av olika kurser på ämnet och försetts med läromedel och utrustning för att i sin tur kunna fortbilda andra och därmed stärka samhället.
- Som del av projektet intensifierades kampen mot sexuellt utnyttjande och exponering av barn i ett av distrikten, där flickor som själva varit drabbades fick stöd; såväl psykosocialt, juridiskt som medicinskt.
- 13 barnklubbar har startats för att stärka barns delaktighet och kunskap om de här frågorna och deras rättigheter.

Utbildning i Colombia

Här säkras skolgången för barn på flykt

I Colombia har SOS Barnbyar etablerat sig som en viktig aktör för barn som befinner sig på flykt eller av andra skäl inte har tillgång till det vanliga utbildningssystemet. 16 öppna lärcenter har upprättats i tre prioriterade kommuner och utrustats med undervisnings- och annat aktivitetsmaterial, anpassade till respektive plats.

Varje lärcenter arbetar utifrån tre områden:

- Kommunikation och språk,
- Utveckling av matematiskt och logiskt tänkande,
- Mental/psykosocial hälsa och säkerhet/skydd av barn.

Där finns tillgång till leksaker, böcker, spel, instrument och utklädningskläder – även för utlåning så att familjer från närliggande samhällen kan ha glädje av det som erbjuds.

Det pedagogiska teamet i projektet består av 39 lärare och psykopedagogiska experter med bred erfarenhet och kompetens inom utbildning och skydd av barn. Teamet arbetar utifrån en jämställdhets- och inkluderingsstrategi; i nära samarbete

med föräldrar, lokalsamhälle och myndigheter för att säkerställa att barnen på sikt kommer in i det formella utbildningssystemet. I projektet har även ingått att stärka skyddet av barn genom olika informationskampanjer och att öka den sociala inkluderingen av migranterna. Under pandemin stärktes även familjerna i projektet genom att de fått vara kreativa tillsammans, informerats om hur man stärker skyddet av barn och haft tillgång till stöd via mobilen. Den här perioden har lärcentren och dess service/insatser varit särskilt viktiga eftersom många hushåll saknar internet och har inga egna datorer eller surfplattor. Utbildningsinsatsen har kunnat genomföras med stöd från Akelius foundation.

1 452
barn deltog i projektet.



Utbildningsprojektet i korthet

- 1 452 barn mellan 6 och 17 år deltog.
- 40 % av barnen kopplades ihop med och kunde integreras i det formella utbildningssystemet, ett av projektets viktigaste syften. Detta skedde i samordning med bl a det pedagogiska teamet, föräldrar, de lokala skolorna och utbildningsministeriet.
- Arbetet handlade också om att öka föräldrars medvetenhet om barns rättigheter och känslomässiga utveckling och att göra föräldrarna delaktiga i inlärningsprocessen.
- 64 ungdomar deltog i en satsning som handlade om att stärka deras självledarskap, egenmakt och roll som rättighetsbärare och samhällsmedborgare.
- 113 barn och unga fick psykopedagogiskt stöd.
- 100 % av de barn som identifierats med inlärnings-svårigheter eller betydande förseningar i sin inlärningsprocess fick stöd av psykopedagoger. Stödet gjorde dem starkare, stödde deras psykosociala, kognitiva och fysiska utveckling, stödde positiva vänskapsrelationer och sociala sammanhållning samt främjade viktiga livskunskaper som bidrar till att stärka deras kapacitet och självförtroende.
- 2 200 skolpaket med utbildningsmaterial delades ut.
- 83 % av familjerna uppgav i en enkät att utbildningen levererades på ett säkert, tillgängligt, ansvarsfullt och engagerande sätt.
- 95 % av familjerna uppgav att projektet möjliggör utbildning under en svår humanitär situation.
- 88 % angav att insatsen är tillförlitlig.

Samhällets vinst: fem gånger pengarna tillbaka

Social return on investment är ett mått på hur stor nytta en investering i att stödja människor i utsatthet innebär för ett samhälle. Helt enkelt hur stort värde som skapas när man investerar i sociala program. Vid beräkningar på hur mycket samhället får tillbaka när man investerar i SOS Barnbyar är den genomsnittliga återkastningen fem gånger pengarna. En tusenlapp är alltså värd fem tusen kronor om man ser till samhällsvärdet.

Så här har beräkningen gått till:

Uträkningen av social avkastning för våra program utgår från intervjuer som vi har gjort dels med personer som deltagit i programmen, dels med myndigheter och sociala aktörer i samhällen där vi är verksamma. I intervjuerna med före detta deltagare har vi identifierat åtta dimensioner som täcker olika aspekter av välbefinnande, där de har fått uppskatta värdet inom respektive område. I nyttan räknar vi in individens inkomster samt de inkomster individens barn kan väntas generera. Vi räknar in de ökade investeringarna i exempelvis hälsa och utbildning, som deltagarna gör i sina barn som följd av det, hjälp och stöd som familjen fått via SOS Barnbyar. Vi kvantifierar även den effekt som våra program har på närsamhället i form av ökad service och arbetstillfällen. När vi jämför nyttans värde med kostnaderna för programmet har vi räknat fram den sociala avkastningen. Eftersom vi inte kan sätta ett finansiellt värde på alla effekter av programmet är vår uträkning lågt räknad, och det är rimligt att anta att det sammanlagda värdet är större än vi kan kvantifiera.

5:1
SROI



Foto: Alea Horst

Bidraget till FN:s klimatmål för hållbar utveckling

Tillsammans med partners strävar SOS Barnbyar efter att bidra till de globala målens agenda som sträcker sig till 2030. Det är framför allt mål 1, 3, 4, 8, 10 och 16 arbetet bidrar till. Mål 17 är också centralt eftersom det utgör själva verktygslådan som bidrar till att nå målen – i samverkan med SOS Barnbyars viktiga partners.



Målen vi framför allt tar sikte mot



SOS Barnbyar stärker familjer och samhällen för att bryta fattigdomsspiralen och utanförskapet. Det görs genom programmen och tillsammans med partners för att stärka utsatta familjer och att ge dem verktyg och förmågan att bli självständiga och självförsörjande. I de fall det behövs erbjuds alternativ omsorg för barn, i enlighet med FN:s riktlinjer för barn i alternativ omsorg. Nationellt och internationellt arbetar SOS Barnbyar för ett inkluderande och säkert samhälle som fångar upp och skapar bättre levnadsvillkor för barn och familjer som lever i utsatthet.



Barn och unga som känner till sina rättigheter har större möjligheter att stå upp för sig själva, sitt liv och sin kropp. Därför utför SOS Barnbyar inte bara direkta hälsoinsatser, utan arbetar framför allt på en strukturell nivå, för att stärka ungas sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter, samt deras mentala och psykosociala hälsa.



SOS Barnbyar ser till att barn och unga kan gå i skolan och utbilda sig – från tidig barndom och grundskola till högre studier och yrkesutbildningar som förbereder för arbetslivet. Hela samhällen förstärks genom öppna föreläsningar och erfarenhetsutbyte, genom partnerskap och samverkan stärks också kommunala skolor. Vid katastrofer bedriver vi undervisning på barnvänliga platser.



Genom att samarbeta med partners får ungdomar möjlighet att utveckla sina kunskaper och färdigheter, exempelvis via kurser, praktikplatser och mentorsprogram. Det ökar deras nätverk och lägger grunden till ett stabilt yrkesliv och ett självförsörjande vuxenliv.



SOS Barnbyar arbetar aktivt med att utveckla och påverka styrdokument och ramverk som ser till att alla har samma rättigheter och möjligheter i samhället. Det är ett arbete mot diskriminering och för social inkludering som hjälper barn, familjer och lokalsamhällen att bryta fattigdomsspiralen så att framtidens generationer får leva under samma villkor.



Genom att aktivt arbeta för att stärka barns rättigheter och låta dem uttrycka sin mening tränas de också i demokrati och hur man bygger ett starkt inkluderande samhälle. SOS Barnbyar är politiskt och religiöst obunden och tar alltid hänsyn till barnets bästa – och arbetar aktivt för att säkra rutiner kring det.



Nära partnerskap stärker SOS Barnbyars kapacitet och möjlighet att utveckla verksamheten – och vi söker ständigt nya innovativa lösningar. Vi har därför ett nära samarbete både med medlemmar inom federationen samt med andra samarbetspartners och organisationer så att fler barn ska ha chans att växa och utvecklas till sitt starkaste jag.

Samhällen stärks när barn får växa och blomstra

Kärnan i vårt arbete är att skapa förutsättningar för barn att växa upp till sitt starkaste jag så att de kan bli självständiga och självförsörjande som vuxna. Ett mått på hur väl insatserna lyckats i det arbetet är andel individer som upplever att de är självständiga när de lämnar våra program. Vi har också målsättningar på strukturell nivå där vi genom påverkansarbete driver samhällsförändringar som skapar bättre förutsättningar för vår målgrupp.

Under 2021 utmanades världens barn och familjer i fattigdom än mer, på grund av pandemin, som gjorde att den ekonomiska situationen försämrades för många familjer. Det var tufft att gå ut skolan i Sverige och möta den osäkra arbetsmarknaden – och flera gånger värre i många av våra samarbetsländer. Trots detta har det gått förhållandevis bra för en stor andel unga vuxna inom SOS Barnbyars alternativa omsorgsformer runt om i världen. Mer än hälften, eller 63 %, uppnådde oberoende och självständighet. Det kan till viss del förklaras genom att deltagarna har haft tillgång till utbildning, om än digitalt hemma i stället för i skolan, mat på bordet och tak över huvudet. Men också att de genom programmen har haft en stabil uppväxtmiljö med vuxna i sin närhet som funnits där och kunnat vägleda och stärka. Barnen har inte tvingats avbryta sina studier eller behövt leva under hård press, som kanske annars varit fallet – det vill säga om de inte fått stöd genom SOS Barnbyar. Så många som 84 % av barnen som växer upp i vår alternativa omsorg presterar tillfredsställande skolresultat. Att en relativt hög andel unga känner sig självständiga när de lämnar programmen kan också förklaras av att de får stöttning på vägen in i vuxenlivet genom våra ungdomsprogram. I de svenska ungdomsprogrammen vittnar många deltagare om att de fått en positiv förändring vad gäller

egenmakt, känsla av sammanhang och förbättrad psykisk hälsa.

För barn och familjer som får stöd genom våra förebyggande insatser – exempelvis genom olika stödstrukturer, att de har fått verktyg i vardagen, mikrolån eller tillgång till andra försörjningsmöjligheter – är utsattheten många gånger fortfarande stor. De bor vanligtvis kvar i en i övrigt svår kontext. Trots detta är 66 % av föräldrarna som fått familjestärkande stöd oberoende när de lämnar programmen. Och eftersom studier visar att vinsten för samhället genom förebyggande arbete är hög och att tidiga stödsatser för familjer som lever i utsatthet är det bästa för såväl individ som samhälle, kommer vi att lägga ännu mer fokus på de familjestärkande satsningarna framåt. Om de här familjerna stärks så att även dessa barn har en mindre ansträngd situation över lag, och slipper oroa sig för att gå till sängs hungriga eller utsättas för våld i hemmet, kommer andelen som känner sig rustade för framtiden, sannolikt öka ytterligare.



Foto: Milad Ghazal

Framtidens effekter

Genom att fokusera våra medel och insatser, samt genom att stärka organisationen i frågor vi har kunskap om, skapar vi förutsättningar att nå ännu högre effekter i framtiden.

Vårt första år med en internationell programstrategi med tydligare fokus på systematisk uppföljning och närmare samarbete med våra samarbetsländer har varit lyckat. Vi har etablerat relationer och inlett samtal som fortsätter ännu; om vikten av stärkt skydd av barn, om effekterna av pandemin, hur vi kan säkerställa att fler familjer får stöd att hålla ihop och hur vi kan stötta att fler unga vuxna tar klivet ut i vuxenlivet. Inför 2023 ser vi fram emot ytterligare insatser för att stärka det preventiva arbetet för att förhindra att barn placeras när det inte är nödvändigt. Detta gör vi genom att knyta fler samarbeten i lokala samhällen med civil samhället och lokala myndigheter för att stärka familjer samt stötta släktingar att ta hand om barn som inte kan bo kvar hos sina biologiska föräldrar. Vi skalar också upp påverkan på lokal nivå för att rätt lagstiftning och mekanismer ska finnas på plats. Vi kommer också stötta våra partners att analysera och sätta på plats olika sorters omsorgsformer beroende på behov samt brister i respektive kontext och för att påskynda den fysiska och sociala integreringen i lokala samhällen, för familjer som ger alternativ omsorg till barn som förlorat förälders omsorg. Vi ser även många möjligheter inom de tematiska områden vi valt ut att arbeta närmare med:

1. Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) – där vi under 2022 kommer växla upp arbetet med att stärka pappor i familjerna, utmana traditionella genusnormer och att utvidga vårt arbete med att minska mödra- och spädbarnsdödligheten. Genom den globala ex-

pertgruppen vi har skapat och leder tillsammans med SOS Barnbyar i Peru och det regionala kontoret i Latinamerika, driver vi på arbetet med att stärka SRHR globalt i våra program och i federationen.

2. Mental hälsa och psykosocialt stöd (MHPSS) – där vi under 2022 kommer testa vidare den metod Peppy Pals och vi initialt testade i Ukraina för att se om den går att inkludera i vårt ordinarie utbud. Genom projekt finansierat av Radiohjälpen (Världens Barn) utökar vi också implementering i av den preventiva metoden TeamUp, i de konflikthärjade områdena i norra Moçambique.

3. Ungas utveckling och anställning – där vi satsar på flera nya ungdomsprogram under 2022. Vi kommer att stärka barns delaktighet, stötta partners i detta och bidra till strategiska initiativ där satsningar som youth power och youth can ingår.

Som en del av SOS Barnbyars globala federation ser vi att vi bidrar bäst genom att fokusera våra medel och insatser, och att vi är tydliga med vår kunskap och expertis inom de områden vi fokuserar på. De tre tematiska områden är väl i linje med de globala övergripande prioriteringarna för 2021–2024 och på så vis bidrar vi till att stärka SOS Barnbyar globalt.

Förändringsteori



Somaliland: Sedan Hodans man dog i en bilolycka 2008 har hon tvingats försörja två familjer. Sin egen, med fem biologiska barn, och fem barnbarn; efter att hennes son och hans fru också dött. Men tack vare sin positiva inställning och stöttning från SOS Barnbyar klarar sig familjen bra – och hon har ork kvar att skratta och busa med barnen!



När barn
växer upp
med starka
band står de
stadigt i livet
i framtiden.

Adress SOS Barnbyar,
Krukmakargatan 37 A
Box 17256
SE-104 62 Stockholm

Telefonnummer 08-545 832 00

Juridisk form Ideell förening

Plusgiro 90 02 03-1, 90 02 30-4, 90 02 29-6

Bankgiro 900-2031, 900-2304, 900-2296

Webbplats sos-barnbyar.se

Org. nummer 802405-7815

SOS Barnbyar ger ut tidningen SOS Barn.
SOS Barnbyar är medlem i Giva Sverige och
granskas av Svensk Insamlingskontroll.